

Çocuğa çok yakın düşen, belki bir zarla ayrılan COROT için, çocuksu bir marifet sayılmazdı. Çocuksuya kapıyı kim araladı? Bence Baba CEZANNE... Bilerek bilmeyerek araladı bu kapıyı. Baba Cezanne çocukdan değil, DECART'dan başladı söze. POUSSIN'den örnek aldığını söyledi. Ama o güzelim kendi portrelerinde: Çocuk hazretleri gülümsemeye başlamıştı. Arkasından Gauguin, sonra Van Gogh, Rousseau, sonra Matisse ile Modigliani ve Picasso çocuksuyu inbikten geçirdiler.

Almanya'da, çocuk ve deli resimleri koleksiyonu yapan meşhur bir doktor, Picasso - Matisse - Leger - Braque - Dubuffet- Klee gibi resamlara yıllar yılı kaynaklık etmiş. Ben, çocuk resimleriyle deli resimlerini karıştırmaya yokum. Deli resimlerinde, BİÇİM kesinlikle ağır basar. Boyanın renk oluşuna delilerde çok az rastlanır. Deli hep aynı şeyleri çizer, boyar. Çocukta aynı konuya sapanma yoktur. Çocukla deliyi sadece ACEMİLİK alanında birleştirmek te yersiz. Bizi çocukta şaşırtan acemilik, beceriksizlik değil tam tersi ulaşılması çok zor bir ustalıktır. Bütün mesele bu ustalığın ana çizgilerini bulmakta. Çocuk resimleriyle günümüz büyük ustaları arasındaki kesin benzerlikleri bulmak, bilmece çözmekten daha kolay. Alın karşılaştırın. En güzeli, kitapta müzede değil sinema perdesinde. Benzer konuları işlemlerden seçin. Bir Picasso'dan alın, bir de 5-10 yaş arası çocuk resmi. Her ikisini yan yana sinema perdesinde, aynı boyda gösterin. Ve mukayese edin. Hayretler içinde kalırsanız şaşmayın.

İBRET AYİNESİDİR PERDEMİZ

der Karagöz Reis. Ne güzel söylér... Bu karşılaştırma, bir araba lâftan yeğdir. Hodri meydan! Hodri Perde! Çocuk resminden sonra da makineye bir Afrika yerlisinin işini, nakışını veya heykelini koyun. Bir tahta oyması, bir kemik oyması, renkli kuş kanatlarından örülmüş bir nakış, bir maske. Çocukla Kabile Sanatı arasında bir nokta şaşırtabilir hepimizi: Malzeme-Tezgâh bilgisi, Alet marifeti. Beş yaşındaki çocuktan, beş metre boyunda bir o kadar eninde veya derinliğinde işler istemek tuhaf olur. Eti ne, budu ne o yaştaki çocuğun? Bu yüzden aynı perdede karşılaştırmakta fayda var. Büyüğün işiyle küçüğün işi ikiz perdelerde aynı boyutlara bürünüyor, mukayese kolaylaşıyor.

Evet, 30 yaşındaki adam baltayı, nacağı, ilmiği, ipliği, tezgâhı üç yaşındaki çocuktan iyi kullanır değil mi? Çocuğun iki kalem oyunuyla kâğıda veya duvara işlediği motif, 30 yaşındaki vahsinin elivle çok sert bir ağaca işleniyor. Sert bir ağaca, hatta taş, madene. Burada müthiş bir fark doğuyor. İstif, boyutlar, hareketler, ifade hemen hemen aynı ama biri kiremitle tebeşirle sıvaya çizilmiş, öteki renkli sert taşları pul pul kesmiş, sert bir tahtaya saptanmış. Beş yaşındaki çocukla 55 yaşındaki vahşi kabile işleri arasındaki bir önemli fark daha:

Kabile sanatında usta-çırak geleneği var... Bir ağız, bir burun incelemesi bir tek insanın ömrüne sığmayacak kadar bilgili. Daha önce gördüğü işlerin etkisi var kabile sanatında. Çocuk hazretlerinde bu yok. O, doğrudan doğruya sermayeden harcıyor. Bir örnek: